

Naturvårdsplan

för Hässleholms kommun

Antagen av Miljö- och stadsbyggnadsnämnden 2021-12-15

► Innehåll:

Sammanfattning	s. 5
Bakgrund	s. 6
Områdespresentationer	s. 8
Förändringar sedan naturvårdsprogram 2005	s. 12
Storområden	s. 20
Skyddade områden	s. 24
Riksintresse för naturvård	s. 28
Strandskydd	s. 30
Metodik	s. 32
Ordförklaringar	s. 34
Litteraturlista	s. 36

Bilagor

Bilaga 1. Klass 1 områden	s. 38
Bilaga 2. Klass 1-3 områden	s. 39
Bilaga 3. Storområden med spridningskorridorer	s. 40
Bilaga 4. Klass 1-3 + storområden med spridningskorridorer	s. 41
Bilaga 5. Förändringar sedan naturvårdsprogram 2005	s. 42
Bilaga 6. Natura 2000, naturreservat, biotopskyddsområden, naturvårdsavtal, växt- och djurskyddsområden	s. 43
Bilaga 7. Riksintresse naturvård	s. 44
Bilaga 8. Strandskydd	s. 45
Bilaga 9. Hotade/rödlistade/fridlysta/signal-/indikator-/Natura 2000-arter	s. 46
Bilaga 10. Förteckning över alla klass 1-områden	s. 52

► Sammanfattning

Kommunens naturvårdsstrategi och naturvårdsplan ersätter tillsammans naturvårdsprogrammet från 2005. Naturvårdsstrategin anger kommunens viljeinriktning i naturvårdsfrågor. Naturvårdsplanen utgör framför allt en dokumentation av kommunens naturvärden utanför Hässleholms tätort. Både naturvårdsstrategin och naturvårdsplanen utgör underlag för kommunens översiktsplan.

Samtliga klass 1 områden (högst naturvärden) har återinventerats i samband med naturvårdsplanen. Dessa presenteras i 103 områdespresentationer i en digital karta på kommunens hemsida (naturvårdsplan). I den digitala kartan finns också klass 2 och 3 områden utpekade. Dessa har enbart synats genom studier av flygbilder/ortofoton.

En sammanfattning av förändringar sedan 2005 visar att tjugo nya områden har tillkommit (klass 1-3), de flesta har varit dokumenterade tidigare i grönplaner eller inventeringar. Nio områden har plockats bort, många pga skogsavverkning. Sju områden har fått en högre klassning än 2005, av varierande skäl. Tolv områden har klassats ned, antingen pga att naturvärdena minskat eller att områdena har omvärderats i förhållande till övriga områden. Tjugotre områden har fått en större gränsjustering sedan 2005, antingen har områdena ökat, minskat eller både och. Skälen till ändringarna är varierande.

I naturvårdsprogrammet fanns nio storområden, dvs större områden med höga naturvärden på landskapsnivå, genom hög förekomst av klass 1-3 områden. Ett storområde har tillkommit i naturvårdsplanen, Lursjöområdet. Ett storområde har modifierats, Finjasjön – Brönnestad – Myrarp, framför allt genom att Finjasjön lagts till området.

Naturvårdsplanen föreslår sju områden utanför Hässleholms tätort som kommunala tätortsnära naturreservat – Vannaröd i Sösdala, Vinneå och Bertes ängar i Vinslöv, Sanatorieskogen, Bökaredalen och Uggleparken i Tyringe samt Sydväst Bjärlången i Bjärnum. För de områden där inte förstudier för naturreservat tidigare utförts, föreslås att detta görs.

Andel skyddad natur i Hässleholms kommun har sammanställts. Strax över 3000 hektar är idag skyddad i Natura 2000, naturreservat, biotopskyddsområden, naturvårdsavtal samt växt- och djurskyddsområden. Detta motsvarar 2,37 % av kommunens landareal. Detta kan jämföras med motsvarande andel i Skåne på 3,6 % och i Sverige på 14,5 %. Hässleholms kommun har en större andel Natura 2000 områden än Skånesnittet, men en betydligt mindre andel naturreservat, trots en stor ökning under de senaste tio åren.

Arbetet med att ta fram en naturvårdsstrategi och en naturvårdsplan för Hässleholms kommun har genomförts i ett LONA-projekt.

► Bakgrund

Hässleholms kommun antog 2005 "Naturvårdsprogram för Hässleholms kommun" i kommunfullmäktige. Programmet består av en programdel och en del med områdesbeskrivningar.

En stor del av arbetet med programmet bestod av att inventera och dokumentera områden med höga naturvärden i kommunen, utanför de större tätorterna. Ca 700 områden dokumenterades och delades upp i klass 1-3, där klass 1 utgör områden med mycket höga naturvärden. Ca 130 områden med klass 1 dokumenterades. Områden på landskapsnivå med många klassade områden nära varandra pekades i programmet ut som så kallade "storområden". I kommunen finns nio sådana storområden. Naturvårdspro-

grammet har utgjort en viktig utgångspunkt för kommunens naturvårdsarbete. Den har också bidragit till delar av kommunens översiktsplan.

Mycket händer med naturen och landskapet på 10-15 år. Det har under en period funnits ett behov av att uppdatera naturvårdsprogrammet. 2017 beviljades kommunen LONA-bidrag för att genomföra projektet "Uppdatering av naturvårdsprogram samt framtagande av naturvårdsstrategi för Hässleholms kommun". För att passa bättre

in i kommunens strategiska upplägg har namnet naturvårdsprogram ersatts med naturvårdsplan.

Naturvårdsstrategin är framtagen och godkänd av Miljö- och stadsbyggnadsnämnden. Dock väntar den på att bli antagen av kommunfullmäktige. Naturvårdsstrategin presenterar en viljeriktning för kommunen att jobba mot i naturvårdsfrågor. I kommunens tätorter motsvaras denna av en grönstrategi.

Naturvårdsplanen utgör framför allt en dokumentation av vilka naturvärden som finns inom Hässleholms kommun. Den är inget bindande ju-

ridiskt dokument, men utgör ett värdefullt underlag i kommunens planering. Geografiskt omfattas hela kommunen utom Hässleholms tätort. Naturvårdsplanen lyfter också fram förslag på lämpliga områden för kommunala, tätortsnära naturreservat, utanför Hässleholms tätort. Naturvårdsplanen kan också fungera i kommunens marknadsföring.

Naturvårdsplanen kommer inte finnas i upptryckt pappersversion, utan göras tillgänglig digitalt via kommunens hemsida. Naturvårdsplanen har skickats på remiss till kommunens förvaltningar, myndigheter, politiska partier, föreningar och allmänheten.

Bild 2. Möllerödsmaden, i norra delen av Finjasjön, restaurerades 2005-2006. Tidigare såg det idag öppna området ut som det träd- och buskbevuxna området till vänster i bilden. Klass 1 området 250401 har idag uppgraderats från tidigare klass 2. Foto: Thomas Johansson

► Områdespresentationer

Till naturvårdsplanen finns en digital karta med alla klassade områden och storområden utpekade. Till alla klass 1 områden finns en områdespresentation i form av en pdf. I vissa fall omfattar en områdespresentation fler än ett område. Upplägget av områdespresentationerna framgår nedan. Några av de nya klass 2 områdena har också en likadan områdespresentation.

Inledningsfoto – Varje område inleds med ett karakteristiskt foto, vanligen en drönbild eller ett foto som visar den vanligaste naturtypen i området.

Korta fakta – Här anges kort klass, huvudnaturtyp, objektnummer, areal, församling, by, markägarkategori samt skyddsstatus. Huvudnaturtyperna följer i stort ”Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000”, se kapitlet ”Naturtyper i Hässleholms kommun” i ”Tre naturvårdsstrategier för Hässleholms kommun”.

Områdesbeskrivning – Denna är oftast mer utförlig än den som finns i naturvårdsprogrammet 2005.

Översiktskarta och ortofoto – För varje område visas en översiktskarta för orienteringens skull samt ett ortofoto över området, ofta från 2020, ibland äldre.

Bevarandemotiv – Kort sammanfattning av områdets värde.

Arter i området – Här presenteras ett urval av de arter som påträffats under inventeringen inom detta projekt. Om andra arter nämns, anges var informationen är hämtad. Fynd tidigare än år 2000 anges med årtal.

Hotade/rödlistade/fridlysta/signal-/indikator-/Natura 2000-arter – Uppgifter om artförekomster för dessa kategorier hämtas från Artdatabankens Artportalen samt från ”Arter i området”

ovan. Samtliga förekommande arter i dessa kategorier i alla områden finns listade i bilaga 9. Fynd tidigare än år 2000 anges med årtal.

Rödlistade arter anges med följande kategorier: nära hotad (NT), sårbar (VU), starkt hotad (EN), akut hotad (CR). De tre senare kategorierna hör till hotade arter. 2020 års rödlista används.

Uppgifter om nationellt **fridlysta arter** hämtas från artportalen. Följande fridlysta arter tas inte upp då de är mycket vanligt förekommande och troligen är förbisedda i många områden – vanlig groda, åkergroda, vanlig padda.

Uppgifter om Skogsstyrelsens **signalarter** är hämtade dels från artportalen, dels från Skogsstyrelsens lista över signalarter, daterad 2013-04-15. Signalarterna anges med (S).

Indikatorarter (kärlväxter) för ängs- och betesmarker finns angivna av Jordbruksverket (2003). Här används både grupp 1 (goda indikatorer) och grupp 2 (sannolikt goda indikatorer). Indikatorarterna anges med (i).

Uppgifter för **Natura 2000-arter** hämtas från artportalen ur kategorierna Fågeldirektivets bilaga 1 samt Habitatdirektivets bilaga 2, 4 och 5. Natura 2000-arterna anges med (N2000).

Förändringar sen Naturvårdsprogram 2005 – Här redogörs kort för både kvalitativa och kvantitativa förändringar. Det anges om naturvärdena har ökat eller minskat eller är oför-

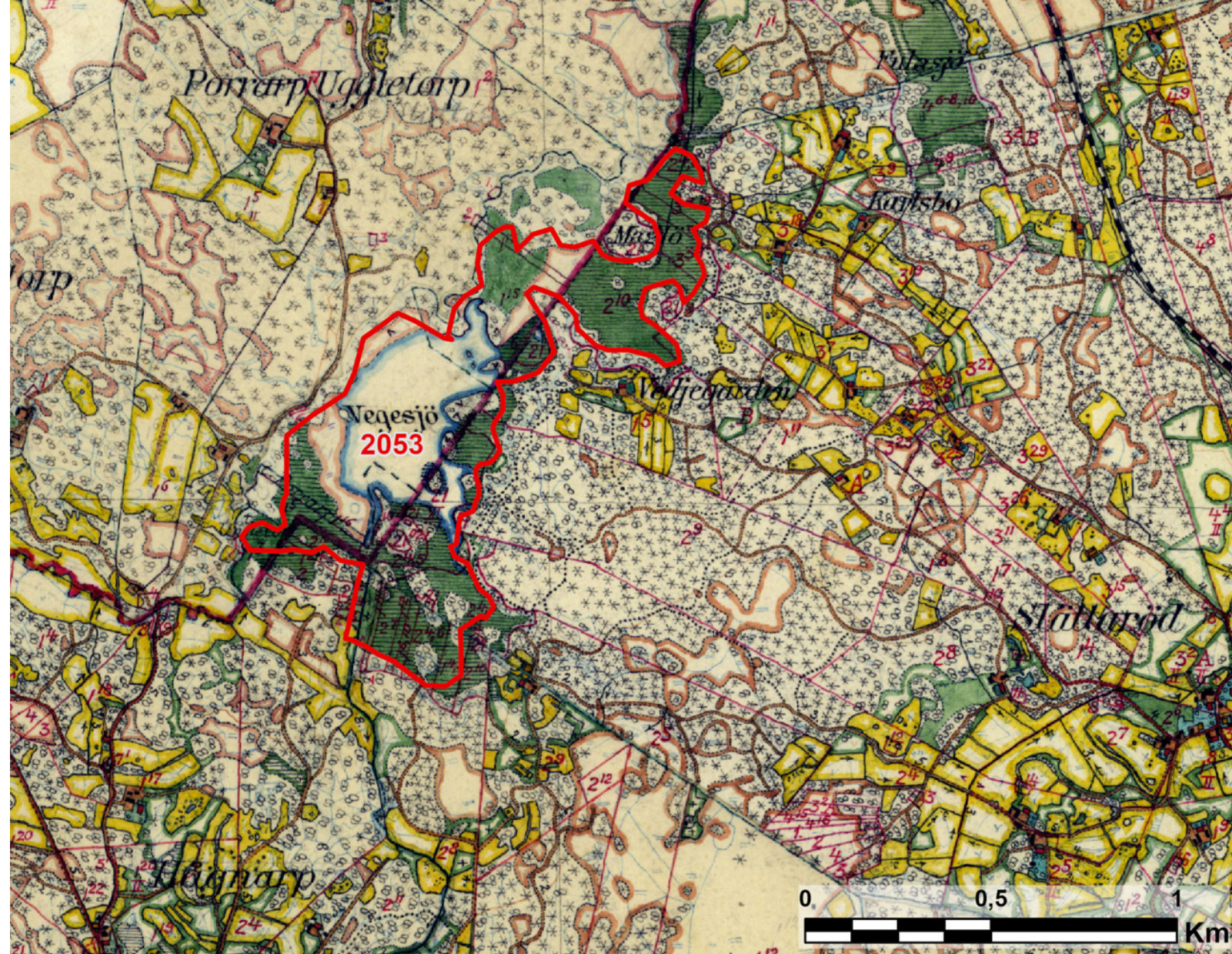

Bild 3. Historiska kartor har varit viktiga i arbetet för att förstå hur tidigare markanvändning har påverkat dagens naturförhållanden. Exemplet ovan visar härads-ekonomiska kartan 1926-34 för område 2053 Vege sjö. Sedan tidigare sänkning av sjön nyttjas blöta strandområden till sidvallsäng, dvs blöta, årligen översvämmade ängar som producerar hö (gröna områden). Idag håller dessa områden delvis på att växa igen.

ändrade, om områdets utbredning har utökats eller minskats, justerats i mindre omfattning eller inte alls samt om klassningen påverkats. Orsakerna till eventuella förändringar anges.

Markanvändning – historik – Denna aspekt fanns inte med i naturvårdsprogrammet. Den lyfts här fram för att historiska faktorer är mycket viktiga för att förklara varför naturen ser ut som den gör. Till exempel är lång kontinuitet viktigt för att höga naturvärden ska utvecklas. Markhistoriken illustreras med historiska kartor samt beskrivningar.

Skydd och bevarande – Här anges om området eller delar av området omfattas av naturreservat,

Natura 2000, riksintresse för naturvård, växt- och djurskyddsområde, biotopskydd, naturvårdsavtal, naturminne, strandskydd. Med kartillustrationer.

Önskvärd skötsel / Nutida och framtida hot – Här anges förslag på önskvärda skötselåtgärder för att gynna naturvärdena i områdena. Det står var markägare fritt att tillämpa dessa förslag eller inte.

Utförda inventeringar – Skogsstyrelsens nyckelbiotop- och sumpskogsinventeringar, naturvårdsverkets och jordbruksverkets ängs- och hagmark- respektive äng och betesinventering samt länsstyrelsens våtmarksinventering tillhör de inventeringar som anges, även med kartillustrationer.

Behov av inventeringar – Här listas de organismgrupper där det kan antas att det finns förutsättningar att hitta för området ännu ej dokumenterade intressanta arter.

Litteratur – En litteraturlista över material som använts i denna naturvårdsplan, inklusive områdesbeskrivningarna.

Foton – Foton kan förekomma på flera ställen i presentationerna, bla som artillustrationer. De flesta foton är dock placerade i slutet. Det digitala formatet möjliggör ett betydligt rikare fotomaterial än i naturvårdsprogrammet.

Bild 4. Småsilesbår, en av våra köttätande växter, växer gärna på näringsfattiga högmossar. Foto: Janne Jobansson

► **Förändringar sedan naturvårdsprogram 2005**

Nuvarande klass 1, 2 och 3 områden visas på karta i bilaga 1 och 2. Här sammanfattas förändringar av de klassade områdena i naturvårdsplanen. Vilka områden som tillkommit, tagits bort, klassats upp eller ned eller fått större gränsjusteringar i jämförelse med naturvårdsprogrammet 2005. I bilaga 5 visas dessa områden på kommunkarta. För många områden har gränserna bara justerats i mindre utsträckning. De nämns inte nedan. Kvalitativa förändringar diskuteras också.

Följande 20 områden har tillkommit sen naturvårdsprogrammet 2005:

5001 Ignaberga kalkbrott (klass 1) – kalkbrytning pågick fortfarande i stora delar av området år 2005

5002 Norra Mellby naturreservat (klass 1) – området förbisågs 2005

500301, 500302 Sösdala ädellövskogar (klass 2) – området förbisågs 2005

5004 Göingeåsen Hallarna - Tormestorp (klass 1) – fanns med i grönplan för Hässleholms tätort (2002)

5005 Göingeåsen naturreservat (klass 1) – fanns med i grönplan för Hässleholms tätort (2002)

5006 Göingeåsen norr (klass 2) – fanns med i grönplan för Hässleholms tätort (2002)

5008 Vedhygge (klass 2) – fd norra delen av område 4047, fd Snärjet (klass 1), bildar nu det nya området 5008, då kvarvarande område 4047,

Blåsippeskogen i Lommarp, fortsatt är ett klass 1 område

5009 Finjasjön (klass 1) – hamnade mellan stolar-na på grönplan för Hässleholms tätort (2002) och naturvårdsprogrammet, kom aldrig med 2005

5010 Ottarpa bjär (klass 1) – området förbisågs 2005

5011 Hovdala, Äspetskogen (klass 2) – fanns med i grönplan för Hässleholms tätort (2002)

5012 Hovdala, Äspetskogen (klass 3) – fanns med i grönplan för Hässleholms tätort (2002)

5013 Lörupsbetet, Hovdala (klass 2) – restaurer-ades 2005/2006

5014 Sanatorieskogen, Tyringe (klass 1) – om-råden med i skogsinventering, Tyringe (2012)

5015 Bödkaredalen, Tyringe (klass 2) – områden med i skogsinventering, Tyringe (2012)

5016 Uggleparken, Tyringe (klass 2) – området med i skogsinventering, Tyringe (2012)

5017 Bokskog/alkärr norr Tyringe (klass 3) – områden med i skogsinventering, Tyringe (2012)

5018 Bertes ängar, Vinslöv (klass 2) – områden fanns med i grönplan för Vinslöv (2004)

5019 Skog NO Furutorpsområdet, Vinslöv (klass 3) – området fanns med i grönplan för Vinslöv (2004)

5020 Skog och gräsmark SV ridhus, Vinslöv (klass 3) – området fanns med i grön-plan för Vinslöv (2004)

5021 Sandåkra, SJs fd grustag (klass 3) – sandrik, artrik lokal, området föreslogs av privatperson i naturvårdsplanens remiss

Följande 9 områden har tagits bort sen naturvårdsprogrammet 2005:

1140 Johanneshus, bokskog (klass 1, 2005) – skogsavverkning

1141 Johanneshus, blandskog (klass 1, 2005) – skogsavverkning

2082 Fredrikdalsskogen (klass 1, 2005) – skogs-avverkning

240902 Hulshult 2 (klass 1, 2005) – skogsav-verkning

3309 Mellomsjöns strand (klass 1, 2005) – skogsavverkning

4059 Snärjet (klass 2, 2005) – bokskogen för-svunnen pga kalkbrytning

4121 Järseke (klass 2, 2005) – skogsavverkning

4452 Ebbarp – Västra Häglinge (klass 2, 2005) – delområdena 445201 – 445206 (klass 1-3) behålls, de finaste områdena betonas därmed mer

4504 Björkeberga (klass 3, 2005) – överlapp-ningar andra områden, delvis åkermark

Följande 7 områden har klassats upp sen naturvårdsprogrammet 2005:

2026 Havraljungaån (klass 2, 2005 —> klass 1, 2021) – bedömning idag som en helhet med område 2012 och 2027

Bild 5. Gamla träd är mycket viktiga för den biologiska mångfalden. Många lavar, mossor, insekter, fåglar och fladdermöss gynnas av dessa. Det skänker också stolthet åt markägaren som gör en naturvårdsinsats genom att spara dessa. Här i område 5004 Göingeåsen Tormestorp. Foto: Janne Johansson

Bild 6. Den 1,6 km långa spången genom alsumpskogen i område 250401, 250402 har tillgängliggjort en svåråtkomlig naturtyp. Foto: Lars-Erik Williams

220403 Tollaskogen (klass 2, 2005 —> klass 1, 2021) – naturreservat sedan 2014

2301 Rammsjön (klass 2, 2005 —> (klass 1, 2021) – bedömning idag som en helhet med intilliggande sjön 2405 Algustorpasjön (klass 1 sedan 2005)

250401, 250402 Finjasjön NV, strandskog och strandbete (klass 2, 2005 —> klass 1, 2021) – restaurering av strandängar i norr och längre söderut efter 2005, död ved i alsumpskog har ökat kraftigt, 1,6 km spång i alsumpskog har ökat tillgängligheten

3086 Malmsjön (klass 3, 2005 —> klass 1, 2021) – bedömning idag som en helhet med område 3087 Vieån, Gundratorp – Malmsjön

3228 Lursjönäs (klass 2, 2005 —> klass 1, 2021) – bedömning idag som en helhet med område 3041 Lursjön

4050 Nävlinge kyrkoskog (klass 3, 2005 —>

klass 1, 2021) – större delen av området biotopskyddat sedan 2007. Området har utökats i öster och väster samt minskats i norr.

Följande 12 områden har klassats ned sen naturvårdsprogrammet 2005:

1151 Röslöv, bokskog (klass 1, 2005 —> klass 2, 2021) - starka genomgallringar av delar av området har splittrat upp områdets karaktär

2019 Kalven, Kraxasjön (klass 1, 2005 —> klass 2, 2021) – omvärdering, Kraxasjön och dess omgivning borde undersökas mer, i väntan på det känns det motiverat med klass 2 här

3043 Grepakull mosse (klass 1, 2005 —> klass 2, 2021) – omvärdering, i jämförelse med andra mossar mer motiverat med klass 2

3065 Mölleröd, lövskog (klass 1, 2005 —> klass 2, 2021) – omvärdering, heterogent område, väg skär genom området

3074 Tågarp, sumpskog (klass 1, 2005 —> klass 2, 2021) – omvärdering, förhållandevis yngre träd, till delar igenväxningsmark

3224 Gammelstorps mölla, bete (klass 1, 2005 —> klass 2, 2021) – omvärdering, trevlig betesmark med bl.a. träd och stenmurar, dock heterogen flora, stora delar tidigare åker

4108 Ullstorp (klass 2, 2005 —> klass 3, 2021) – skogsavverkning

4116 Ringelislårts kalkbrott (klass 1, 2005 —> klass 3, 2021) – omvärdering, gammalt övergivet kalkbrott, geologiskt och kulturhistoriskt intressant, naturvärdena dock måttliga

4216 Hovdala, SO slottet (klass 1, 2005 —> klass 3, 2021) – stor del av ängsmark klipps oftare idag, vilket decimerat bl.a. vildbifaunan pga färre blommande växter

4409 Tranemosse (klass 1, 2005 —> klass 3, 2021) – omvärdering, komplext område, mosseområdet har utsatts för påtaglig torvbrytning under gången tid, nyligen återställt grustag i söder

4425 Bosarpsgården (klass 1, 2005 —> klass 3, 2021) – gräsmarken, fd sidvallsängen fortsatt utan hävd, vilket orsakar igenväxning av området

4440 Kolstrarp (klass 1, 2005 —> klass 3, 2021) – bokföryngring

Följande 23 områden har fått en större gränjustering sen naturvårdsprogrammet 2005:

1031 Hörja, ekskog (klass 1) – betesmarker mitt i området har plockats med, hus och gårdar i området kanter har tagits bort

1032 Bokskog N Hörja skog (klass 2) – området har minskats i norr, pga överlappning med område 1016.

1127 Horröd (klass 1) – halva området har plockats bort pga skogsavverkning

2037 Ubbalt (klass 1) – har utvidgats så att även naturreservatets sydöstra delar ingår

2043 Vittsjön (klass 1) – delområdena 2038

Bild 7. Brunlångöra. Sen naturvårdsprogrammet har kunskapen om den rika fladdermusförekomsten i Hässleholms kommun i allmänhet och Hovdalaområdet i synnerhet ökat markant. På Hovdala har 18 av landets 19 fladdermusarter dokumenterats! Foto: Jens Rydell

(klass 2) och 2039, 2041 och 2042 (klass 1) har plockats bort, kvar blir det sammanfattande området 2043; mindre justeringar mot strandlinjen, speciellt vid Ubbalt

2053 Vegesjö (klass 1) – tre klass 2 områden har införlivats (fd 205301 – 205304), ytterligare våtmarker i anslutning har också tagits med

220602, 220603, 220604 Vinneå (klass 1) – områdena har utvidgats, bla höga naturvärden i sandmark, Vinslövssjön har också tagits med

2302 Möllesjön (klass 1) – har utvidgats och innefattar idag även intilliggande Hornsjön

2409 Hulshult (klass 1) – drygt halva området har plockats bort pga skogsavverkning, kvarvarande område är biotopskyddat

2503 Mölleröds kungsgård (klass 2) – i naturvårdsprogrammet fanns två delområden, 250301 och 250302. Hela 250301 och östra delen av 250302 ligger inom Hässleholms tätorts FÖP-område och har därför plockats bort, området har utvidgats åt norr och väster med betes- och ängs- mark

2602 Domänreservat (klass 3) – området har blivit betydligt mindre då stor del nu är med i klass 1 området 5005 Göingeåsen naturreservat

3029 Ubbarp (klass 2) – åkern i norr har plockats bort

3037 Tydingen (klass 1) – ett stort område med blöta marker, sydväst om Tydingen, har plockats med i område 3037

3077 Vieån, Verum – Gubbarp (klass 1) – ett stort område i västra delen av 3077, fd östra delen av 3083 har införlivats i område 3077

3083 Vieån, Mölleröd – Verum (klass 1) – Områdena 3089 (Vieåns strand, betesmark vid Mölleröd) och 3090 (Vieån, betesmark vid Verums kyrka) har införlivats i område 3083, samtidigt som östra delen av 3083 numera tillhör område 3077

3227 Ballingslövssjön (klass 1) – området har utvidgats, blöta områden i anslutning till sjön har tagits med

3316 Skeingeberg (klass 1) – området häromkring var rörligt i naturvårdsprogrammet med flera överlappande områden, 3316 innehåller nu stora delar av 4500 Skeingeberg och hela 4509 Ekelyckan, gränserna mot omgivande områden har justerats

3317 Hörlinge ängar (klass 1) – område 3320 Vieån, Gubbarpsbron – Helgeå (klass 1) samt Madagylet har införlivats i 3317

4047 Blåsippeskogen i Lommarp (klass 1) – har minskat dramatiskt från 58 ha till 7 ha, pga skogsavverkning (kallades Snärjet i naturvårdsprogrammet); norra delen bildar nu klass 2 området 5008 Vedhygge

4053 Rammen, Nävlinge (klass 1) – området har minskats i norr och sydost, framför allt pga skogsavverkningar, samtidigt har området utvidgats i väster och öster för helhetens skull

4202 Brönnestadsån/Hovdalaån med omgivning (klass 1) – området har utvidgats i öster och väster

4400 Ballran (klass 1) – de öppna markerna runt om, mest åker, har plockats bort

4405 Sjöviken vid Bosarpasjön (klass 1) – stor areal i väster idag oklassat pga skogsgallringar, de delar av 4406 Vramsån som tidigare låg mitt i området har införlivats i område 4405

Bild 9. Restaurering av ekhage, under år 2021, i klass 2-området 1108, Ekhage Myrarp. Rökning av undervegetation lyfter fram de vidkroniga hagmarksekarna. Resultatet blir tilltalande för så väl öga som för biologisk mångfald. Foto: Lars-Erik Williams

Bild 8. Betesdjur är viktiga för att hålla landskapet öppet, här vid Vieån i område 3083. Foto: Janne Johansson

Kvalitativa förändringar

Många gånger går det mycket snabbare att förstöra naturvärden än att utveckla nya. Ofta tar det lång tid för arter att etablera sig i för dem nya områden. Det gäller speciellt sällsyntare arter som ofta har en långsam spridningsförmåga. I många av de inventerade områdena har det inte hänt något dramatiskt sedan 2005. Detta behöver inte betyda att naturvärdena står stilla. Tvärtom kan det tex betyda att träden är femton år äldre, död ved kan ha ökat i omfattning, nya arter kan ha etablerat sig.

Exempel på snabbare positiva förändringar är restaureringar. Hörlinge ängars restaurering några år före naturvårdsprogrammet är fortfarande en av kommunens viktigaste genomförda naturvård-såtgärder, där 50 hektar årligen översvämmade ängar röjdes och sedan dess slåttras årligen (om-

råde 3317 Hörlinge ängar). Senare exempel, efter 2005, är restaurering av strandängar i område 250401, 250402, restaurering av slåtteräng i område 4203, restaurering av torrare betesmark i område 5013 och 5018. Se även bild 9.

En anledning att naturvärden bedöms högre är när ny kunskap kommer fram. Ofta sker det vid inventeringar eller observationer av allmänheten. Här har naturkvaliteten inte nödvändigtvis förändrats, bara varit okänd. Ett remarkabelt exempel är inventeringar av fladdermöss på Hovdala. Vid naturvårdsprogrammets tid var här bara 5-6 arter kända. Idag har 18 av Sveriges 19 förekommande fladdermusarter dokumenterats i Hovdalaområdet! Detta är ett exempel på varför det är så viktigt med fortsatta inventeringar i norra Skåne, där många artgrupper fortfarande är undermåligt inventerade.

Bild 10 och 11. Bäckens förbi Hovdala tullkvarn var torrlagd i 90 år innan bäckrestaureringen 2008-2009. Foton: Lars-Erik Williams

► Storområden

Naturområden av klass ett till tre förekommer spridda i hela kommunen. Dock hyser vissa områden fler, större och högre klassade områden än andra delar av kommunen. Sådana större områden, med hög förekomst av klass 1-3 områden pekades ut i naturvårdsprogrammet och fick beteckningen "storområden". Dessa har således höga naturvärden på landskapsnivå. Nio storområden pekades ut. I naturvårdsplanen har ett nytt storområde lagts till, "Lursjöområdet". Ett storområde har modifierats, "Finjasjön – Brönnestad – Myrarp" (tidigare benämnd "Hovdala – Brönnestad – Myrarp").

I naturvårdsprogrammet (2005) fanns inga spridningskorridorer mellan storområden utpekade. Detta har gjorts i naturvårdsplanen. Spridningskorridorerna är schematiskt markerade med raka linjer. Dock är närliggande klassade områden viktiga för spridning av såväl växter, djur som svampar.

Att peka ut storområden kan vara värdefullt i kommunens planering, tex i samband med större infrastrukturprojekt. Storområdena ska dock inte hindra landsbygdsutveckling. Tvärtom kan naturvård och landsbygdsutveckling många gånger gå hand i hand. Storområdena syns i bilaga 3 och 4. Nedan presenteras de tio storområdena kort.

Vieåns dalgång

Vieån med omgivande skyddsvärda naturtyper. Centrala värden är Vieån som rinner i sin naturliga fåra och fuktängar i deltat mellan Vieån och Helgeån. Vieån, mellan Stavshult och Skeingesjön räknas som nationellt särskilt värdefullt vatten, med avseende på naturvärden. Andra värden, i Vieåns dalgång, är betesmark (låglandsgräsmark), äldre ädellövskogar, tidvis översvämmade lövskogar.

Stensmyr – Fäjemyr

Område med kommunens till arealen största högmossar - Stensmyr och Fäje myr. Högmossarna är relativt opåverkade. Här finns även andra typer av skyddsvärda mossar och sjöar, Gårdsjön, Möllesjön och Hornsjön.

Bjärlången – Ubbarp

Område med skyddsvärda betesmarker (låglandsgräsmarker) framförallt, men även med hedbokskogar och sjöar, Västrasjö, Möllerödssjön och Dalsjön.

Lursjöområdet

Detta storområde är nytt i naturvårdsplanen. Lursjön är kommunens finaste badsjö och har samtidigt ett rikt fågelliv. Stora hedbokskogsområden, framför allt norr om Lursjön, men också på halvön Lursjönäs.

Röke å – Hörlingeån – Vedema

Två vattendrag, Rökeån och Hörlingeån, som rinner i sina naturliga fåror och bitvis i raviner. På vissa sträckor finns flera parallella åfåror. Röke å är bedömt som ett nationellt värdefullt vatten med avseende på naturvärden. Både Röke å och Hörlingeån utpekas som nationellt särskilt värdefulla vatten med avseende på fisk. Terrängen kring vattendragen är starkt kuperad med hedbokskogar och äldre hedekskogar. En högmosse, Aggarpa myr, ligger i nordöstra delen.

Almaån

Skyddsvärd vattendragssträcka framförallt mellan Algustorp och Norre Vång, med välutvecklade alsumpskogar, tidvis översvämmade lövskogar och fuktängar. Ån har flera forsende partier och slingrar sig kraftigt. Kungsfiskaren är en karaktärsart som häckar utmed ån. Almaån hyser Sveriges samtliga sju stormusselarter. Almaån är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten både vad gäller naturvärde och fisk.

Store damm – Smedeboda

Ett område med flikiga sjöar, bla Fåglasjö och Store Damm, där storlom och fiskgjuse häckar. I östra delen ligger naturskogsartade hedbokskogar och en del betade skogar.

Finjasjön – Brönnestad – Myrarp

Område med frodiga blandädellövskogar söder om Finjasjön, alsumpskog vid Finjasjöns nordvästra strand samt hedekskogar och hedbokskogar i sydvästra delen av området. Här finns även betade skogar och betesmarker (låglandsgräsmarker). Brönnestadsån/Hovdalaån rinner slingrande norrut genom östra delen av området.

Bild 13. Fåglasjö, i storområdet "Store damm – Smedeboda". Foto: Thomas Johnsson

Bild 12. Fågeltorn i kanten av Hörlinge ångar, som årligen svämmar över. Området ligger inom storområdet "Vieåns dalgång". Foto: Thomas Johnsson

Bild 14. Kungsfiskaren häckar bland annat vid Almaån. Foto: Thomas Johnsson

Den omges bitvis av sluten skog. Ån hyser ett stort bestånd av den hotade flodpärlmusslan och bäcköring. Storområdet har utökats med Finjasjön i norr. I väster har den norra gränsen förskjutits något söderut i samband med att två klass 1 områden plockats bort.

Nävlingeåsens nordsluttning – Vinneå

Nävlingeåsens nordsluttning är kalkpåverkad i de nedre delarna och det är bitvis mycket blött. Skogarna där är frodiga med ängsbokskog och al- och asksumpskog. Vinne å rinner till stora delar i sin naturliga fåra, och omges av alsumpskogar. Nere på Vinslövsslätten ligger rikkärret Åraslövs mosse. Uppe på åsen finns ett antal betesmarker (låglandsgräsmarker).

Häglinge - Bosarpsjön

Välbevarat kulturlandskap med många betesmarker (låglandsgräsmarker). En stor bruten högmosse, Store mosse, omgiven av lövskog. En stor sjö högt upp i avrinningsområdet, Bosarpsjön, med hög vattenkvalitet och ängsbokskog, hedbokskog och alsumpskog i omgivningarna.

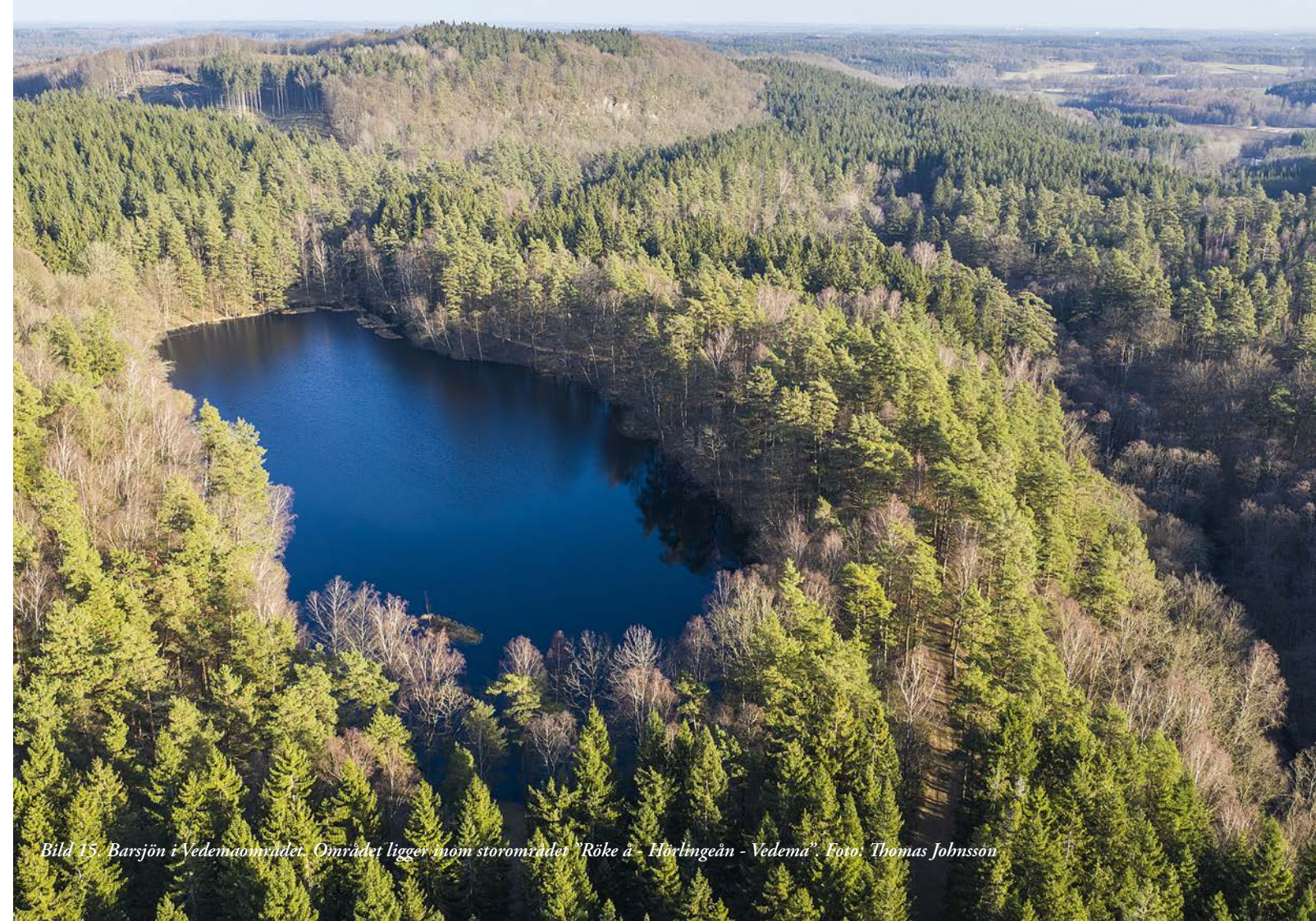

Bild 15. Barsjön i Vedemaområdet. Området ligger inom storområdet "Röke å - Hörtingåån - Vedema". Foto: Thomas Johnsson

Bild 16. Inom storområdet "Häglinge - Bosarpsjön" finns ett flertal områden med vulkanrester i form av basaltkupper. En av de finaste ligger inom klass 1-området 4455 Ynglingarum. Foto: Lars-Erik Williams